

Simén Dániel

Megállni...¹

„...vegyétek fel az Istennek minden fegyverét..., hogy mindeneket elvégezvén megállhassatok.” (Ef 6,13)

Bizonyára hallottatok vagy olvastatok Pompeji pusztulásáról. Ezt a virágzó római várost Krisztus után 79-ben a Vezúv tűzhányó gyilkos lávája betemette. 60–70 méter magasságban hömpölygött az izzó lávatenger, hogy minden életet leperzseljen, betemessen. Emberek és állatok hátborzongató félelemben, fejesztve menekültek az istenítélet elől. Csak egy ember állt halált megvető bátorsággal Pompeji kapujában: A RÓMAI KATONA. E végítélet ellen mitsem tehetett. A fojtó kéngáznak, a tüzes hamuesőnek s hömpölygő lávatengernek könnyű martaléka lett, de helytállott. Porladó csontjait, s megrozsdászott fegyverzetét ott találták meg Pompeji kapujában, amikor a várost az 1700-as években a láva alól kiásták. Azóta a római katona a hősi helytállás jelképe lett.

Pál apostol maga is láthatott teljes fegyverzetben őrt álló római katonát, aki mély benyomást gyakorolt reá. Valószínű, hogy az efézusi levélben használt képeit és hasonlatait a római katona fegyverzetéről mintázta, amidőn átvitt értelemben Isten fegyveréről prédikált. „Álljatok elő, körülövezvén derekaitokat igazlelkűséggel és felöltözvén az igazságnak mellvasába... És felsaruzván lábaitokat a békesség evangéliumának készségével... felvevén a hitnek pajzsát... az idvesség sisakját... a léleknek kardját, mely az Isten beszéde...”

Öltözzétek fel ezeket a fegyvereket és vigyázzatok, hogy azok tiszták, csillogók legyenek, rajtuk semmiféle folt ne essék. Nézzétek a római katonát! Fegyverzete nem jelentette lelke üdvösségét, harci eszköz volt csupán, de föltétlen tisztelget, bizalmat s önfeláldozó hűséget követelt tőle. A római katona fegyverén folt nem esett. Gyáván meg nem lapult, el nem menekült, hűtlenséget, árulást nem követett el, inkább meghalt az őrhelyén.

Tanuljátok meg tőle, hogy mit jelent: HŰSÉGGEL MEGÁLLNI.

¹ Az 1956. december 3-án írt prédikáció részét képezte a Simén Dániel elleni vádiratnak. Valószínű, hogy ez a beszéd is a teológiai hallgatóknak kiadott prédikációk közé tartozott és 1956 vagy 1957 adventjén több gyülekezetben is elhangozhatott. Lelőhely: ACNSAS. Fond informativ. I 235725. vol. 1. Grup Csifó Nagy László. 37/1–37/6.

Hűséggel megállni nem jelent üres báméskodást, karba font kezek semmittevését, színlelt nyugalmat vagy olcsó mannavarást, nem jelent megbénult akaratot sem, amidőn földbegyökerezett lábakkal, tehetetlenül állunk. Nem jelenti a könnyörtelen végzet lemondó elismerését, amikor rajtunk ez is, az is könnyen megesik, de jelenti a bátor, elszánt, hősiesség megállást.

Tegyük fel, hogy a családjunkban súlyos betegen fekszik valaki, akit nagyon szeretünk, s akiért minden áldozatot meghozunk, de felgyógyulásához kevés a remény. Amint ott állunk a beteg lábánál, ágyánál felködlik előttünk az elvesztés réme, szívünkbe hasít a kízó fájdalom, s mi menekülni szeretnénk e megpróbáló helytől, hogy kéz tördelve vagy lázadozva az eget ostromoljuk panaszunkkal, pedig az egyetlen megtartó és vigasztaló megoldás: titkon ejtett könnyek között HŐSIESEN MEGÁLLNI. Amikor földindulásszerűen meglödul a világ s az emberek páni félelemben egymásnak rohannak vagy kezüket az égre vetve jajveszékkelnek... Ilyenkor az egyetlen bátor cselekedet nyugodtan megállni.

Amikor a fájó kiábrándulás mindenkit a földre ver, amikor egy szentnek hitt világ omlik bennünk össze, amikor minden öröm és minden reménység elvesztettnek látszik, egyetlen biztató erő: HITTEL MEGÁLLNI.

Amikor vad indulatok vagy a csábító, megejtő kísértések megostromolnak, mint magános házat az áradó vizek, hogy elragadjanak, elseperjenek, egy a szükséges dolog: MEGÁLLNI.

Amikor viharok tépnek, villámok cikáznak, ágyuk dörögnek, gyilkos bombák robbannak, s bombatölcsérek szélén pörög az ember, mint az elsodort falevel, egyetlen hősiesség: RENDÜLETLENÜL MEGÁLLNI. Állni nagy hittel, rendületlenül, mint a római katona, felöltözvén az Istennek minden fegyverét... „körülövezvén derekainkat igazlelkűséggel, felöltözvén az igazságnak mellvasába, felsaruzván lábainkat a békeesség evangéliumának készségével, felvevén a hite nek pajzsát, az idvesség sisakját, a léleknek kardját, mely az Isten beszéde...”

A cselekvő hősiesség mindig bámulatba ejti a világot, különösen az ifjúságot, amely telítve van hős-tisztelettel, hős-imádattal, de érett szemmel nézve a cselekvő hősiességnél többnek, nagyobbaknak, nehezebbnek látszik a megállás. Harcedzett katonáktól tudjuk, hogy ütközetben sohasem a roham a legnehezebb, hanem a pergőtűzben állás vagy éjnek idején ezer veszély közepette a vártán állás vagy vérző sebekkel fagyos csatatéren a mentőkre várás. Ahhoz tehát, hogy meg tudjunk állni, jelképesen szólva, szükségünk van az „Isten minden fegyverére”. Szükségünk van az egész szívre, az egész lélekre és minden erőnkre. Zátonyra futott vagy süllyedő hajók megrendítő története, beomló tárnák velőtrázó tragédiája, menekülő népek szívet tépő futása, s azok között egy-egy csodás életmentő megállás, ékesen igazolja az állításunkat. Képzeljük csak el, hogy fél

oldalra fordul a süllyedő hajó, rövid órái meg vannak számlálva, de helytáll a kormányos és a legénység s életük feláldozása árán csaknem mindenki megmenekül, de ha zűrzavar támad, s erőt vesz rajtuk a páni félelem, utasaikkal együtt a hullámsírban pusztulnak el. Vagy képzeljük el egy bányaszerecsétlenséget, amint robban a gyilkos sújtólég, omlik a tárna s az alázuhanó törmelék a bent dolgozó bányászokat élve befalazza. Csak a bányászok lélekjelenléte, hősi kitartása üthet rést a fekete koporsón, mígnem mentő kezek a halál torkából kiragadják... A két világháború között cseppenként szivárog vagy menekül Erdély magyarsága. Könnypatakok folynak, s vigasztalan bánatfelhők ülnek meg e tájat. De támadnak lármafát gyújtó, ébren virrasztó, próféta lelkek, kik, mint beszakadt híd, mint beomló alagút vagy, mint lángsorompó útját állják a kivándorlóknak. Elhangzik a nagy parancs: „...MARADNI S A FÉSZKEN MEGÜLNI!” És elhangzik a megrázó tiltakozás: „Csak a holttestünkön át inthetsz búcsút Erdélyországnak!” S a menekülők áradata visszafordul.

Megállni... valóban nehéz életfeladat, élethivatás. Nehéz, de gyönyörűsége. Nemcsak súlyos a keresztje, de fölemelő ajándéka, áldása is van, mely, ha birtokába jutunk, örömet, nyugalmat, derűt fakaszt bennünk... A megállni tudó ember lelke nyugodt és derűs, mint a napfényes égbolt, tiszta és csendes, mint a sziklák közé rejtett tengerszem, melyet nem tudnak felkavarni, megfertőzni az élet apró szennyes szelei, viharai. Jelleme nem ide-oda hajló, mint a nádszál, hanem egyenes, mint a sziklán megkapaszkodó fenyő és dacoló, mint a százados tölgy. Az ilyen ember szavára építhetsz, segítségére bizton számíthatsz. Jelenléte az erős vár megnyugtató érzését kelti bennünk, mint mikor az édesapa erős karja öleli át remegő gyermekét. Az ilyen ember bátran szembenéz a veszedelemmel, s a veszedelem álarca lehull, felnagyított ereje megtörik vagy megsemmisül, mint bősziált tenger hullámai a parti szirteken, még a halál félelme is megszeli-dül...

Egy hős katona esetét olvastam egy szemtanú naplójából. A hős katona ott állt az egyik utcasarkon halálmegvető nyugalommal, kezében kézigránáttal, várva a közeledő ellenséges tankokra. Állt, mint mozdulatlan ércszobor és várt... Néhány perc alatt feltűnt az első páncélos szörnyeteg. Felfedezi a harcost s a golyószóró csövét neki szegezve közeledik. Már 50 méternyi távolságra lehet csupán és észrevehetőleg lassítani kezd. 20 méterre megáll és vár. Idegtépő percek következnek, amint a gép és az ember, a fizikai erő és a lelkerő farkasszemet néznek. Végül is a páncélos ilyen hősiesség láttán, tisztelete jeléül, megfordul és elrobog, eldübörög... Lám, győz az ember, győz a megállni tudó lélek a nyers erő felett, sőt az eltipró halál veszedelme felett is.

Milyen boldogság, milyen kibeszélhetetlen öröm tudni azt, hogy az ilyen ember a mi apánk, a mi gyermekünk, a mi testvérünk. Milyen kibeszélhetetlen öröm tudni azt, hogy békében és háborúban ott vannak ők a család, az otthon, az egyház és a haza élén, a pusztá jelenlétük állandóságot, biztonságot, nyugalmat jelent a mi számunkra.

Kedves Testvéreim! Mi készséggel és boldogan meghajtjuk az elismerés zászlaját az örök nyugtalanok, keresők, úttörők, honfoglaló nemzedékek előtt, de minden tiszteletünk mégis azoké, akik jóban és rosszban, fényben és borúban, „szirt és habok között” HŰSÉGGEL MEGÁLLNAK. A magyarság ezeréves történelmének lapjait ezek írták. És ezek írták kicsiny egyházunk történelmét is. A MEGÁLLÁS ragyogó ténye csillog ki Dávid Ferenc egyházalapító püspökünk életéből is. Nagy volt ő a kezdeményezésben, amidőn Tordán a világon a legelsőnek hirdette ki a vallásszabadságot, nagy volt ő a kerek kövön a lelkek meghódításában, amidőn beszéde hatására Kolozsvár lakossága unitáriussá, majd magyarrá lett. De minden nagysága fölé nő a hitben való hűséges MEGÁLLÁSA, amelyért életével fizetett.

Kedves Testvéreim! Az emberi haladáshoz, a boldogabb élet kiharcolásához, a jézusi eszmék megvalósításához szükségünk van megállni tudó emberekre, férfiakra és nőkre, kicsinyekre és nagyokra. Mert hiszen nagyon sok a fölkapart, összetört, összeroppant szívű ember. Annyi élet várja, hogy szebbé, jobbá tegyünk. Annyi arany-szemű búzamag várja, hogy jó földbe vessük, pislákoló mécsfény, hogy lánggá növeljük, magasztos, szent ügy, hogy az utolsó csepp vérig védjük... Álljunk hát elő és öltözzük fel az Isten minden fegyverét, hogy mindeneket elvégezvén MEGÁLLHASSUNK!

A római katona megállott. Nagy lélek volt. Ahhoz a klasszikus bölcséleti iskolához tartozott, melyet sztoicizmus néven ismer a történelem. S mély bátor önbizalmat, s a hősiek helytállást írta zászlójára. Hirdette a kötelességteljesítést minden veszély közepette. Hitét a gránitba faragott férfias jellembe vetette.

Tiszteletet parancsoló életfelfogás ez, de kissé merev, rideg és önmagában véve nem elég; mert csak az emberi erőre támaszkodik.

Pál apostol tovább megy, és arra int, hogy öltözzük fel az Isten minden fegyverét. A megállás a nagy lelkek tulajdona, de a kicsik, a gyöngék önmagukban nem tudnak megállni. Szükségük van az Isten minden fegyverére. És az Isten fegyvere: az igazlelkűség, a béketörekvés, a hit, s az Isten beszéde mindannyiunk rendelkezésére áll. Mi, kicsik és gyöngék, erősek lehetünk Istenben és Isten által. Ez ama fegyver, mely névtelen embereket szentekké, hőökké, vértanukká tehet. Ha meg kell állnunk, nem a magunk görcsösen kapaszkodó kezében bízunk, hanem Isten megtartó kezét keressük, mint remegő gyermek az édesapa erős kezét.

Ha egy magasztos, szent ügyet kell szolgálnunk, éreznünk kell, hogy ez az ügy nemcsak a miénk, hanem Isten ügye is, aki diadalra segíti az ő igaz ügyét. Istennel tehát mi is győzünk. Ha keresztet cipelünk, Ő segít annak hordozásában, mert isteni terve, hogy megkönnyebbüljenek keresztjeink.

Ha veszedelem zúdul reánk vagy éppen halál fenyeget, nem félhetünk, mert Ő még a halálból is teljesebb életre vezet. Az, aki önmagában és Istenben bízunk, nem esik el soha.

Álljunk hát elő, felöltöztvén az Istennek minden fegyverét, hogy mindeneket elvégezvén megállhassunk most és mindörökké!

Ámen.

Kolozsvár, 1956. december 3.